AREVELK
Siyasi, İktisadi ve edebi yevmi gazete
Galata, Tunel itisalinde, Billur Sokak No. 10

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
ԹՈՒՐՔԻՈ	700 ՂՐՇ.	1400 ՂՐՇ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	110 ՖՐ.	200 ՖՐ.
ԱՄԵՐԻԿԱ	9 ՏՈԼԱՐ	15ՏՈԼԱՐ

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

Հեռաձայն 40852 ◆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ—ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ ◆ Telefon 40852

Պիլլուր փողոց թիւ 10
Ղալաթիա, Թիւնէլի կից

AREVELK
Quotidien Arménien Politique Economique et Littéraire
Galata, B. P. 1203
ԽՄԲԱԳԻՐ-ՏՆՕՐԷՆ
ԽՈՐԷՆ ՃԱՄՃԵԱՆ

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԱՆՑՈՒԴԱՐՁԵՐԸ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿ ԹԷ ԱՆԳԼԻԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՄԵՆԱՄԱՐՏ. — ՃԱՊՈՆԻ ՑԱՊՆԱՊԸ ԼՈՒԾՈՒԱԾ. — ՀԻԹԼԵՐԻ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱՅԻ.— ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՔ ԿԸ ԳՐԱՒԵՆ ՀՌԵՆՈՍԻ ԱՊԱԶԻՆԵԱԼ ԳՕՏԻՆ։

Պատերազմը նոր յաջողութիւններ արձանագրեց շաբթուան ընթացքին Իտալացիներու հաշւոյն։ Հաբեշեան բանակները բոլորովին քայքայուած են և բեկորները խուճապով կը նահանջեն, այլեւս պատերազմելու անկարող վիճակի մէջ։ Այնպէս որ հապէշ բանակին դիմադրողական ուժը այլեւս խորտակուած է կ'ըսէ Իտալացիներու հրամանատարը, մինչ Նէկիւսը կ'ըսէ թէ պատերազմը նոր կը սկսի և կը հրաւիրէ իր ժողովուրդը որ նոր զոհողութիւններով շարունակէ կռուիլ փրկելու համար հայրենիքը։

Ամենուն ուշադրութիւնը այսպէս ճակատներուն վրայ կեդրոնացած մէկ պահուն, Ժընեւի մէջ անակնկալ թատերախաղ մը տեղի ունեցաւ, 18երու Մարտ 3ին գումարուած ժողովին մէջ։

Մինչ Անգլիոյ ներկայացուցիչ Իտէն կը պատրաստուէր ըսելու թէ պէտք է այլեւս կարճ ժամանակի մէջ որոշում տալ քարիւղի արգելքին գործադրութեան գրուելու մասին, Ֆրանսայի ներկայացուցիչ Ֆլանտէն, կանխելով այս յայտարարութիւնը, անակնկալ առաջարկ մը ըրաւ՝ թելադրելով ժողովին որ 13ներու ժողովին յիշեցնէ Ազգաժողովի սկզբունքներուն համաձայն պատերազմիկներուն հաշտութեան նոր առաջարկ մը ընելու պէտքը։

Իտէն յանկարծակիի եկաւ այս առաջարկին վրայ, չուզեց ըսել թէ ի՞նչ դիրք պէտք է բռնէ և անմիջապէս հեռաձայնով խօսեցաւ վարչապետ Պալտուինի հետ։ Այս խօսակցութենէն վերջ եկաւ յայտարարելու 18երու ժողովին առջեւ թէ, կ'ընդունի այս առաջարկը, բայց պայման կը դնէ որ պատերազմիկները շատ կարճ միջոցի մը մէջ պատասխանեն թէ կ'ընդունի՞ն հաշտութեան բանակցութիւններու սկսիլ առաջարկուելիք պայմաններու հիման վրայ և եթէ կը մերժեն, անմիջապէս գործադրուի արգելքի որոշումը, հակառակ որ Ամերիկա որոշած է չմասնակցիլ այս արգելքին գործադրութեան։

Բացայայտ կ'երեւայ որ, հապէշական խնդրին մէջ Անգլիա և Ֆրանսա իրենց սեփական քաղաքականութիւնը ունին։ Անգլիա կ'ուզէ ամէն գնով քարիւղի արգելքը գործադրել և Իտալիան այս կերպով ստիպել Եթովպիայէն ձեռք քաշելու։ Մինչդեռ Ֆրանսա կ'աշխատի կարելի եղածին չափ ուշացնել քարիւղի արգելքի որոշումը և Իտալիոյ նպաստաւոր հաշտութիւն մը ձեռք բերել։ Այս էր Լավալի քաղաքականութիւնը և կ'երեւայ թէ Ֆլանտէն ալ նոյն քաղաքականութեան կը հետեւի, հակառակ որ դահլիճի փոփոխութենէն և ձախերու ազդեցութեան զօրանալէն վերջ կարծուեցաւ թէ Ֆրանսա աւելի մերձեցում մը ունեցաւ դէպի Անգլիոյ տեսակէտը հանդէպ Իտալիոյ։

Հիմա խօսքը պատերազմիկներունն է։ Նէկիւսը փութաց պատասխանել թէ կ'ընդունի հաշտութեան առաջարկը և պատրաստ է բանակցելու։ Իտալիա ալ, անշուշտ, պատրաստակամութիւն պիտի յայտնէ բանակցութեան սկսելու համար. բայց վերջին յաջողութիւններէն վերջ բնականաբար աւելի խիստ պիտի գտնուի պայմաններու մասին, մանաւանդ բնաւ չհանդուրժեր որ քարիւղի արգելքի սպառնալիքի տակ հարկադրուի պատասխանել Ազգաժողովին հրաւէրին։

Հաշտութեան առաջարկը Անգլիոյ կանխաւ հաւանութեամբն ու գիտութեամբը կատարուած ըլլալուն, կը վախցուի որ Անգլիա խոչընդոտներ պիտի հանէ Իտալիոյ առաջարկելիք պայմաններուն դէմ և հաշտութեան այս ձեռնարկը ալ ջուրը պիտի իյնայ։ Այս կարծիքը կը յայտնէ եւրոպական մամուլը։

Խնդրին այս փափուկ շրջանին մէջ, նոր միջադէպ մը եկաւ բոլորովին խանգարելու անգլօ-իտալական յարաբերութիւնները։ Իտալացի օդանաւեր ռմբակոծեցին անգլ. Կարմիր Խաչի հիւանդանոցը և երկու անգլիացի բժիշկի մահուան պատճառ եղան։ Անգլիոյ հանրային կարծիքը կրակ կը ժայթքէ և անգլ. կառավարութիւնը կը պատրաստուի խիստ բողոքագիր մը ուղարկելու և ծանր հատուցումներ պահանջելու։ Ահա վէճ մը ալ որ կը սպառնայ ծանր համեմատութիւններ առնել։

Ճապոնական ապստամբութիւնը լուծուեցաւ, արտաքին գործոց նախարար Հիրոթա կազմեց դահլիճը բոլորովին նոր և չէզոք դէմքերով, մեծ մասը նախկին դեսպաններ։ Ըմբոստութիւնը արդէն զսպուած է. ապստամբները յանձնուած են. երկիրը իր բնականոն վիճակը ստացաւ։ Նոր դահլիճին մէջ չկան ծայրայեղ տարրեր, որոնք պահանջէին ապստամբներուն ներկայացուցած հոսանքին սկզբունքները։ Ռուսիոյ հետ անմիջական պատերազմի վախ չկայ. և արդէն ամբողջ աշխարհի այս պատուհասը տալու և միտքերը հանդարտեցնելու նպատակաւ է որ Միքատօն չափաւոր և չէզոք տարրերէ կազմեց նոր դահլիճը։ Բայց սխալ չնշանակեր թէ անանկացած է զինուորականներուն ջատագոված արտաքին և ներքին քաղաքականութիւնը։ Եւ անոնք միշտ պիտի պահանջեն, մանաւանդ ներքին քաղաքականութեան մէջ, փրկել գիւղացին և գործաւորը դրամատէրներուն տիրապետութենէն, որոնք միայն դրամ դիզելու կը միտին անտեսելով անոնց պէտքերը։ Հոսանքը շատ զօրաւոր է և արմատացած ժողովրդեան մէջ. այնպէս որ եթէ գոհացում չտանան նոր խլրտումներ անպակաս պիտի ըլլան երկրին մէջ։

Հիթլեր զարձեալ հաշտութեան նոր առաջարկներ ըրաւ Ֆրանսայի «Փարի Միտի» թերթին խմբագրին միջոցաւ։ Ան զարձեալ ըսաւ թէ Գերմանիա ոեւէ խնդիր չունի Ֆրանսայի հետ, թէ կը համակրի այդ երկրին, հետեւաբար Ֆրանսա պէտք է կատարեալ վստահութիւն ունենայ Գերմանիոյ վրայ, որ իրեն անեւային բարեկամութեան ձեռք կը կարկառէ։ Հիթլեր դեռ չըսեր թէ ի՛նչ կը պահանջէ Ֆրանսայէ՝ փոխարէն այս ապահովութեան։ Բայց Ֆրանսացիները կը գուշակեն թէ ի՞նչ է անոր փափաքը.— զէնքը ազատ ձգել գործելու կեդր. և Արեւելեան Եւրոպայի մէջ, բան մը որ Ֆրանսայի գործին չի գար։ Ան կը պատասխանէ թէ պատրաստ է Գերմանիոյ հետ հաշտուելու, պայմանաւ որ

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՓՈՒԹՈՎ
ՆԻՍՏԻ ՀՐԱՒԻՐՈՒԵՑԱՒ ՆԿԱՏԻ ԱՌՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԻԹԼԵՐ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԻՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌՋԵՒ ԴՐԱՒ ԵՒՐՈՊԱՆ

Ֆրանսա եւ Պելճիքա զինուորական նախզգուշութիւններ ձեռք առին

Նոր խորհրդաժողով մը գումարել անհրաժեշտ է, կ'ըսեն

Համաշխարհային դիւանագիտական շրջանակները և բովանդակ մամուլը մէկ հարցով միայն կը զբաղին ներկայիս — Հռենոսի ապազինեալ գօտիին Գերմանիոյ կողմէ վերագրաւումով և Հիթլերի ճառով։

Այս մասին ստացուած հեռագիրները կը հաղորդենք ստորեւ.

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՖՐԱՆՍ. ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

ՓԱՐԻԶ, 8.— Դահլիճի նիստէն վերջ, որ տեղի ունեցաւ երէկ գիշեր, Ֆլանտէն ընդունելով լրագրողները հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ անոնց.—

Ֆրանս. կառավարութեան պարտականութիւնն է հանրային կարծիքի դատաստանին ենթարկել Գերմանիոյ վերջին որոշումը, առանց սակայն զանց առնելու այն քայլերը որոնց կարելի է դիմել։ Միւս պետութեանց հետ շփման մէջ ենք, հաւաքական դիմադրութիւն մը ընելու համար, դաշնագիրերու այս միակողմանի ջնջումին դէմ։ Ֆրանսա ամբողջ հարցը պիտի ենթարկէ Ազգաժողովի խորհուրդին։

Ֆլանտէն չշտեց նաեւ որ Հիթլերին կողմէ ֆրանսացի լրագրողի մը տրուած յայտարարութեանց վրայ, պաշտօն տուած է Պերլինի ֆրանս. դեսպան Ֆրանսուա Փօնսէի, հարցնելու համար Հիթլերի թէ, ի՛նչ հիմերու վրայ կրնայ բանակցիլ մերձեցման մը մասին։ Հիթլեր ըսած է թէ աւելի վերջը պիտի պատասխանէ, բայց կը փափաքի որ այդ տեսակցութիւնը գաղտնի մնայ։

Երէկ առաւօտ, երբ ֆրանս. դեսպանը կը հարցնէ թէ, սպառուած պատասխանը Լոքառնոյի ուխտը ջնջող ծանուցագի՞րն է, Հիթլեր «այո՛» կը պատասխանէ։

*** Իրազեկ շրջանակներ կը յայտնեն թէ, Գերմանիոյ այս ընթացքը շատ ծանր անդրադարձներ կրնայ ունենալ։ Միայն փոքր զօրքերու Հռենոս գրկուած ըլլալը, բան մը չի փոխեր կացութենէն։

ԶԻՆՈՒՈՐ. ՆԱԽԶԳՈՒՇՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 8. Արժանահաւատ աղբիւրէ կը հաղորդուի, թէ զինուորական նախզգուշութիւններ ձեռք առնուած են Հռենոսի գօտիին վերագրաւումին հետեւանքով։ Պատերազմ. նախարարը հրամայեց այսօր, ամրացնել արեւելեան սահմանի պահակազօրքերը և մանաւանդ վերջերս շինուած պաշտպանողական ամրութիւնները։ Ծառայութեան ժամկէտը լրացած զօրքերը պիտի չնչուին։

ՓԱՐԻԶ 8.— Անմիջապէս որ կառավարութիւնը տեղեկացաւ, թէ Գերմանիա որոշած է գրաւել Հռենոսի ապազինեալ գօտին, դահլիճը նիստի հրաւիրուեցաւ։

Ժամը 12.15ին վարչապետ Սարօ ընդունուեցաւ հանր. նախագահին կողմէ, որուն հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

Դահլիճի նիստէն վերջ, Ֆլանտէն արտաքին նախարարութիւն հրաւիրեց Անգլիոյ, Իտալիոյ և Պելճիքայի դեսպանները, որոնց հետ յաջորդաբար տեսակցեցաւ ժամը 18էն սկսեալ։

Ֆլանտէն ընդունեց նաեւ սովետ դեսպանը, ապա Լեհաստանի և Չեխոսլովաքիոյ դեսպանները։ Գիշերը դահլիճը նոր նիստ մը եւս գումարեց մասնակցութեամբ ծովային նախարար Փիէթրիի։

Ֆլանտէն այս երեկոյ յայտարարութիւններ պիտի ընէ մամուլին, ի պատասխան Հիթլերի ճառին։ Դահլիճը վաղը (այսօր) ժամը 10ին զարձեալ պիտի գումարուի։

Հաւաստի վիճակի է յայտարարելու թէ ֆրանս. կառավարութիւնը մտադրած է Ազգաժողովին ներկայացնել այս հարցը, Մարտ 10ի անոր նիստին, ինչպէս նաեւ այն միջոցները զորս կը խորհի ձեռք առնել։

Ի՞ՆՉ ԿԸ ԴԻՐՔ ԲՌՆԷ ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ 8.—Երէկ առաւօտ գերման դեսպանը Ֆօրէյն Օֆիս գնաց և Իտէնի յանձնեց Հիթլերի ծանուցագիրը։ Անմիջապէս յետոյ Իտէն ընդունեց Լոքառնոյի դաշինքը ստորագրող պետութեանց ներկայացուցիչները բացի գերմանականէն։

Քաղաքական շրջանակները այնպէս կը խորհին թէ անոնք քննեցին ապազինեալ գօտիին բռնաբարումը, անոր տրուելիք բնոյթը, անկէ յառաջ գալիք հետեւանքները և այն ընդունելութիւնը որ պէտք է ընել Հիթլերի առաջարկներուն։

ԼՈՆՏՈՆ 8.— Լոնտոնի պաշտօնական շրջանակները լռութիւն կը պահեն Հիթլերի արարքին մասին։

Ազգաժողովի շրջանակին մէջ աշխատի միւս անդամներուն կողքին՝ ընդհ. խաղաղութիւնը ապահովելու համար։

Վերջին հեռագիրները իմացուցին թէ, Հիթլեր, նախորդ օր Ռայխսթակի մէջ խօսած իր ճառով, յայտնեց յետոյ թէ Ֆրանսայի իրենց գրաւոր յուշագրին տուած պատասխանները դժբաղդաբար իրենց մտահոգութիւնները փարատելու բնոյթը չունին, միւս կողմէ կը յայտարարէ թէ ֆրանքօ-սովետ ուխտը պարզապէս Գերմանիոյ դէմ ուղղուած է և թէ ան դէմ է Ազգաժողովի Ուխտի ոգիին և միաժամանակ կը դրժէ Լոքառնոյի և Հռենոսի դաշինքները, աւելցուցած է.—

«Գրաւեցինք Հռենոսի ապազինեալ գօտին։ Բայց և այնպէս, մեր այս ընթացքը միմիայն մեր ապահովութիւնը երաշխաւորելու բնոյթը ունենալուն, պատրաստ ենք անմիջապէս բանակցելու Ֆրանսայի և Պելճիքայի հետ, ապազինեալ գօտիներ հաստատելու և ոչ յարձակողական դաշինքներ կնքելու համար»։

Կը խորհին թէ խօսելու ժամանակ չէ, այլ ընդհանրապէս խորապէս ուսումնասիրելու է կացութիւնը, ուստի կարծիք յայտնելէ առաջ։ Նախարարները այդ ուսումնասիրութիւնը պիտի կատարեն շաբաթավերջի արձակուրդին, որպէսզի երկուշաբթի օր (այսօր) կարելի ըլլայ դահլիճի նիստ գումարել։

Այս լռութիւնը կը թուի կարգախօս մը ըլլալ, որովհետեւ նոյնքան վերապահութիւն ցոյց կը տրուի այն տեսակցութեանց մասին զորս ունեցաւ Իտէն Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Պելճիքայի դեսպաններուն հետ, այս առաւօտ, Չէքըրզ մեկնելէ առաջ։

Իտէն Չէքըրզի մէջ պիտի տեսակցի վարչապետ Պալտուինի հետ։

ԼՈՆՏՈՆ, 8.— Տեղւոյս դիւանագիտական շրջանակները ամենամեծ կարեւորութիւնը կ'ընծայեն այն որոշումներուն, որոնք պիտի տրուին Նախարարաց Խորհուրդի նիստին կողմէ, երկուշաբթի օր, պատասխանելու համար Ֆրանսայի դրած պայմաններուն, Լոքառնոյի յանձնառութեանց գործադրութեան մասին։

ԻՏԱԼԻՈՅ, ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԻՐՔԸ

ՀՌՈՄ, 7.— Մուսոլինի ընդունեց Գերմանիոյ դեսպանը, որ անոր յանձնեց միւս պետութեանց տրուած ծանուցագրին մէկ օրինակը։

Իտալ. շրջանակները այնպէս կը նկատեն որ Հռոմ նախապէս իր կարծիքը յայտնած ըլլալով թէ Լոքառնոյի դաշինքին ու ֆրանքօ-սովետ ուխտին միջեւ աններդաշնակութիւն մը չկայ, հետեւաբար Իտալիա չի կրնար հրաժարիլ Լոքառնոյի ուխտէն։

Կ'ըսուի նաեւ թէ Իտալիա այնքան տրամադիր չէր ընդունելու Ժընեւի հաշտութեան հոլը, սակայն յանկարծ բարեփոխած է իր պատասխանին նախագիծը, իմանալով որ Գերմանիա կը ջնջէ Լոքառնոյի ուխտը։

ՊՐԻՒՍԷԼ 7.— Լոքառնոյի դաշինքին միակողմանի ջնջումը խոր յուզում յառաջ բերաւ ամբողջ քաղաքին մէջ։ Վարչապետ Վան Զէլանտ որ գերման գործակատարին կողմէ ստացած էր Հիթլերի ծանուցագիրը, անմիջապէս իր մօտ հրաւիրեց ազգ. պաշտպանութեան նախարար Տէվէզէն և անպաշտօն նախարար Հիմանսը։

Տէվէզէ պաշտօն յանձնեց Հռոմի, Լոնտոնի և Փարիզի Պելճիքական դեսպաններուն շփման մէջ մտնելու երեք կառավարութեանց հետ։

Բոլոր թերթերը բացէ ի բաց կը գրեն թէ վախ կայ 1914ի դէպքերու կրկնութեան։ Դահլիճը արտակարգ նիստ գումարեց նախագահութեամբ Լէօփոլտ թագաւորին։ Թերթերը յաջորդաբար յաւելուածներ կը հրատարակեն և ժողովուրդը խմբագրատուններուն առջեւ խռնուած լուրի կը սպասէ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ 8.— Գերմանիոյ ընթացքը ահաւոր տպաւորութիւն գործեց և կը վախցուի որ միջազգային հիմնը բանկցող կայծ մը ըլլայ ան։ Արտաքին նախարար Հըլ հաւաստեց թէ Մ. Նահանգները բացարձակապէս չէզոք պիտի մնան եւրոպական բարդութեան մը պարագային։

ՄՈՍԿՈՒԱ, 8.— Գերմանիոյ ձեռնարկը խոր յուզում յառաջ բերաւ։ Ցանկանշանական կը նկատուի որ Հիթլեր իր ճառին մէջ չէ յիշած Չեխոսլովաքիան։ Ասիկա կը վերագրուի այդ երկրին հանդէպ Գերմանիոյ ունեցած մտադրութիւններուն։

ԺԸՆԵՒ, 7.— Գերմանիոյ որոշումին հետեւանքով Եւրոպայի խաղաղութեան հարցը առաջին առիճանի կարեւորութիւն կը ստանայ։ Կը թուի թէ Ազգ. ընկերութեան խորհուրդը սեպողաբար նիստի պիտի հրաւիրուի։

ՎԻԵՆՆԱ, 7.— Աւստրիոյ մէջ ահաւոր տպաւորութիւն մը գործեց Գերմանիոյ որոշումը։ Թերթերը կը հրատարակեն Պերլինէն ստացուած հեռագիրներ, իբր թէ հարցը դառնար պատերազմի մը հրատարակութեան վրայ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒՍ ՀԱՂՈՐԴՈՒԵՑԱՒ

ԱՆԳԱՐԱ 7.—Գերման դեսպանը այսօր այցելեց արտաքին գործոց վարութեան ընդհ. քարտուղարին և հաղորդեց անոր իր կառավարութեան որոշումներն ու ըրած առաջարկները։

ԼՈՆՏՈՆ 8.—«Սթար» թերթը կը գրէ թէ ըստ անգլիացի նախարարներուն կացութիւնը ծանրակշիռ է, բայց տեղի չկայ խուճապի։

Արտաքին նախարարութեան շրջանակներուն մէջ հաւանական կը նկատուի որ Անգլիա վճռական բողոք մը ներկայացնէ Գերմանիոյ, եւ սակայն, միւս կողմէ կ'աւելցնեն թէ Անգլիա պատրաստ է Հիթլերի թելադրած պայմաններով բանակցութեան սկսելու, Ազգաժողովի հովանաւորութեան տակ։ Նոյն շրջանակները վճռապէս կը հակառակին Գերմանիոյ գաղթային պահանջներուն։

ԼՈՆՏՈՆ, 8.— Նախկին նախարար Սնօտըն կը գրէ.— Հիթլերի յայտարարութիւնը հիմնովին կը փոխէ Եւրոպայի կացութիւնը։ Ազգերը չպիտի թոյլատրեն որ անոր առաջարկները մերժուին։ Պէտք է անմիջապէս եւրոպական ազգերու նոր խորհրդաժողով մը գումարել։

ԻՆՉՊԷՍ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱՒ ԳՐԱՒՈՒՄԸ

ՊԵՐԼԻՆ, 8.— Երէկ, ժամը 15.30ին Քարլսրուհէ մտաւ թնդանօթիգներու 13րդ գունդին 6րդ վաշտը, գնդապետ Քնէօրցէրի հրամանա-

(Շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՃԱՓՈՆ ԴՐԱՄԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

1868ին կայսր Մէյժի, այսինքն Ռուսաճափոնական պատերազմի միջոցին իշխող Միքատօ Մուցուհիթօ, ճափոնական հին կայսրերու բոլոր ուժն ու մեծութիւնը կրկին ձեռք բերած ժամանակ, անուանի Սամուրայներու թոռներէն ոմանք իբր խորհրդական իր մօտ պաշտօնի կոչեց։ Միքատօի մօտ ուրեմն Սամուրայներ կը գտնուէին։ Հակառակ աւատապետութեան ջնջումին բանակը կը մնար երկրին իբր ամենէն պատուաւոր դասակարգը։

Ճափոնական նաւահանգիստները, եւրոպացիներու կողմէ թնդանօթի ռումբերու ազդեցութեամբ, բռնի կերպով բանալ տրուած էին։ Այդ պատճառաւ, Ճափոնցիք եւրոպական ճարտարարուեստը կեղծելու ձեռնարկեցին։ Եւրոպական երկիրներու պատերազմական պիտոյքներու ճարտարարուեստը ճափոնականին վրայ ունեցաւ իր մեծ ազդեցութիւնը։ Շատ բնական էր որ՝ նոր շրջանի առաջին օրերուն, անոնք պիտի աշխատէին եւրոպական զէնքեր շինելու։ 1540 թուականին, Հոլանտացիներու Ճափոնի թողած անմարդաբնակ կղզիներուն մէջ, առաջին անգամ հիմնեցին գործարաններ որոնց մէջ կը շինուէին նաեւ [illegible] ձեւով, հրացաններ ալ։ Ճափոնցիք անմիջապէս այս հրացանին նոյնը շինեցին։ Սակայն այս [illegible]օրինակ գործիքով միմիայն թռչուններու դէմ կրակեցին։ Ո՛չ մէկ Սամուրայ զայն իբր պատերազմական զէնք գործածելու չէր զիջաներ։ Ճափոն կռուողներու համար, կուրծք կուրծքի հաւասար պայմաններով կռուիլը աւելի պատուաւոր էր, քան՝ հակառակորդը սպաննել հեռուէն որ՝ տղամարդու գործ չէր։ Երկար ժամանակ Սամուրայներու գեղեցիկ սուրերն ու Բօմպօ կոչուող ծայրը երկաթէ բամպու նետերը Ճափոնցիին պատերազմական գործիքները մնացին։ Ամերիկացի ծովակալը Փէրրի, 1853ին և 1854ին, նաւային թնդանօթներու ճնշումին տակ ստիպեց Ճափոնը որպէսզի՝ առեւտրական դաշինք մը կնքէ. այդ ժամանակէն իսկ Ճափոն զինուորական դասակարգը փոխեց իր մտայնութիւնները հայրենիքի պաշտպանութեան տեսակէտէն։

Քանի որ Ճափոն որոշած էր այլեւս ապրիլ Եւրոպացիներու նման հարկ էր որ անոնց պէս սպառազինուէր։ Ամերիկայի հետ իր ստորագրած դաշինքին մէկ յօդուածը, իրաւունք կուտար Ճափոնի, որպէսզի Ամերիկայէն կարենայ զէնք և պատերազմական նաւեր գնել։ Ճափոն ազգային պատերազմական շինութիւններու թուականը կ'ըսկսի 1877ին։ Այդ թուականին Ճափոն կիներն անգամ փամփուշտ լեցնելու համար գործածուած են։ Ուրեմն, Ճափոնի մէջ առաջին անգամ կին գործաւորներ աշխատցնողները եղած են փամփուշտի գործարանները։

Վերոյիշեալ թուականէն երեք տարի յետոյ՝ Հազարապետ Մուրաթա, հնարած է ճափոնական հրացանը։ Այս հրացանը, այդ շրջանի Անգլիական և ֆրանսական հրացաններու չափ կատարեալ էր։ Այդ ժամանակէն ի վեր, Արեւելքի մէջ ծախուող բոլոր հրացաններու վրայ «Ճափոնի մէջ շինուած» գրուածքը պարունակող պիտակներ փակցուեցան։ Առաջին հրացանի գործարանները հիմնուած էին կառավարութեան կողմէ և յանձնուած Սամուրայներու հսկողութեան, բացի նաւարաններէ որոնք բացառութիւն կը կազմէին, մինչեւ 1905։ Այս թուականէն սկսեալ Ճափոնի մէջ հիմնուեցան «Ճափոնական պողպատի գործարաններ»ը։ Այս հաստատութիւնը իբր դրամագլուխ ունէր տասնեւհինգ միլիոն եէն։ Անոր բաժնեթուղթերու մեծ մասը գնած ըլլալով Անգլիական Վիքէրս հաստատութիւնը, խախտեցաւ այդ գործարաններու կացութիւնը։ Այդ թուականէն վերջն էր որ Ճափոն առաջնակարգ տեղը գրաւեց միւս ճարտարարուեստներու մէջ։ Ռազմանիւթ պատրաստելու գործը ելած էր զինուորականներու ձեռքէն և մասնաւոր անհատներու ձեռքը անցած, նոյնիսկ ան դարձաւ տեսակ մը շահաբեր գործ որ օտարականներու քսակները պարարտացուց։ Սակայն ընդհ. պատերազմը, Ճափոն զինավաճառներու մեծ շահեր ապահովեց որոնք հաստատած էին զէնքի և ռազմանիւթի հսկայ գործարաններ։ Պատերազմը լրանալուն, 1920ին այդ գործարանները անգործութեան երեսէն փակուելու մտավախութիւնը և այդ գործին կապուած մեծ դրամագլուխները կորսուելու վտանգը անցուցին։ Բարեբախտաբար, Չինաստան՝ իր տեւական ապստամբութիւններով և ներքին խռովութիւններով, ռազմանիւթ գնող հսկայ շուկայի մը բնոյթը ստացաւ։ 1930ին Չինաստան ներածուող զէնքերու հարիւրին 87ը Ճափոն կը հայթայթէր, սակայն տարբեր բան որ այդ զէնքերը օր մը իր դէմ գործածուեցաւ։

Վիքէրս հաստատութիւնը Եւրոպայի մէջ գտնուող իր գործարաններուն հրահանգեց որպէսզի ճափոնական զէնքերու նոյնը շինեն, առանց ամենափոքր տարբերութեան։ Եւրոպա որ և է տարակուսութիւն չէր ըներ Ճափոնի զինավաճառութեան գործին մէջ ձեռք բերած յաջողութեանը համար, սակայն Ճափոն զինուորականները ասոր չի կրցան հանդուրժել և ոտքի ելան։ Մէյժի կայսեր շրջանին զինուորականները գրաւած էին շատ փայլուն դիրքեր, սակայն հետզհետէ գործարանատէրերն ու վաճառականները, այսինքն տակաւին գզուանքով դիտուած դասակարգերը, սկսան կարեւորութիւն ստանալ։ Երկրագործութեան առեւտրականացման պէս պատերազմական իրեղէններու արտադրութիւնն ալ սկսաւ կամաց կամաց առեւտրականանալ։ Զինուորները հին սովորութեանց համաձայն պատերազմական ճակատներու վրայ հերոսօրէն կը կռուէին յաղթանակները նիհար և ճղճիմ հաշտութեան դաշնագիրներով կը վերջանային։ Ճակատամարտներ վաստկելու համար հոսող՝ արիւնն ու գերմարդկային ջանքերու վատնումը տեսնող սպաներ, դիւանագիտական դժուարութիւնները չէին ըմբռներ։ Իրենց կեանքի գինովը ձեռք բերուած հողերուն ճակատագիրը միջազգային խորհրդակցութեանց արդիւնքին յանձնելը, ճափոն զինուորականութեան արժանապատուութեան վարկաբեկումը կը նշանակէր։ Անոնք այս պարագան քաղքենի դասակարգին կողմէ զինուորներու դէմ գործուած տեսակ մը անխղճութիւն և ապերախտութիւն կը համարէին։ Ահա, այս պատճառաւ աճող ատելութիւնները կիրքերը հրահրեցին, ոտքի հանելով զինուորական դասակարգը՝ քաղքենի դասակարգին դէմ, Զինեալ ապստամբութիւնները բացառութիւն ըլլալով, Ճափոնի մէջ դասակարգային կռիւները բացէ ի բաց տեղի չեն ունենար։

Կայսր Մէյժի ժամանակներուն 1889ին կազմուած հիմնական օրէնքը, բանակը կառավարութեան կը կապէր՝ եւրոպականէն բոլորովին տարբեր ձեւով մը։ Բանակը՝ ժամանակաւոր կառավարութեան մը քաղաքականութեան գործիք չէր կրնար ըլլալ, որովհետեւ՝ ան տեսակ մը ընտանեկան խմբաւորում է և միւսներուն չափ հաւասար իրաւունքի տէր։ Ճափոն հիմնական օրէնքի տասնմէկերորդ յօդուածը, պատերազմ յայտարարելու և հաշտութիւն կնքելու իրաւունքը միմիայն Միքատօյին կուտայ, այս պատճառաւ՝ ուրիշ երկիրներու մէջ եղածին նման դահլիճին և կամ խորհրդարանին վաւերացումը ստանալու հարկ չկայ։ 1897էն ի վեր պատերազմական և ծովային նախարարութիւնները հազիւ հազ քաղաքային պաշտօնատարներու կը յանձնուէին։ Ճափոն պատերազմական խորհուրդը, միջազգային հանգամանք ունեցող զինուորական խնդիրները, արտաքին գործոց նախարարութենէն բոլորովին անջատ և անկախ ըլլալով նկատի կ'առնէ։ Բանակը իր կատարած գործերուն պատճառաւ կառավարութեան հանդէպ պատասխանատու չէր։ Ան ունէր միակ գլուխ մը, կայսրը։

Բանակը 1931—32էն ի վեր ինքնագլուխ գործունէութեամբ մը՝ Մանչուրիոյ գրաւումը յաջողութեամբ գլուխ բերած էր, սակայն՝ այդ պատճառաւ ո՛չ մէկ զինուոր ինքզինքին թոյլ տուած էր, կայսերական գերդաստանին և հին սովորութիւններու հանդէպ յարգանքի պակասութեան մէջ գտնուիլ։ Ուրիշներու դէմ օրինակ չըլլալու համար, բանակը իր պարտականութեան սահմաններէն դուրս չէ ելած, հակառակ որ երկրին մէջ գիւղացիներու թշուառութիւնը կ'աւելնար, արհեստներու ճարտարարուեստականացումը կը յառաջանար և առեւտրականները կը սնանկացնէին արհեստաւորութիւնն ու երկրագործութիւնը, Ճափոն բանակը կը մնար ընկերային կարգերու ամենամեծ պաշտպանը։ Գիւղացի և երկրագործ դասակարգերը, ինչպէս նաեւ հին ազնուական ընտանիքներէ յառաջ եկած սպաները հետզհետէ թշնամի կը դառնային դրամատէր դասակարգին։

Բացառութիւն ըլլալով Սովետ Ռուսիա, եւրոպական և ամերիկեան երկիրներու բանակները հասարակութեան և սեփականատիրութեան պաշտպաններն են։ Ճափոն սպաներու նշանաբանն է ազգը դէպի ազատ բարձրացում առաջնորդել և պաշտպանել թագաւորն ու անոր գերդաստանը իրենց բոլոր ուժովը։ Ճափոն բանակը այս սկզբունքներով կ'արդարացնէ իր գոյութիւնը։ Հարկ չի կայ իսկ ըսելու որ՝ հայրենիքի սրբութիւնն ու զինուորականութեան պատիւը խնդրոյ առարկայ եղած ժամանակ, ո՛չ մէկ ճափոն սպայ կը տատամսի իր կեանքը վրայ տալու համար։

Երիտասարդ օդանաւորդ մը 1932ին, մշուշի հետեւանքով ճամբու ուղղութիւնը կորսնցուց թռչելով կայսերական պալատին վրայէն։ Ան իր աններելի մեղքը քաւեց օդանաւէն դուրս ելլելուն, որովհետեւ կայսրը վերէն դիտելու գործած էր։ Այս դէպքէն քիչ ժամանակ յետոյ, Երեսփ. Ժողովը բանակին համար ուղղուած վարկը քուէարկած չըլլալուն համար, 14 պահեստի սպաներ «հարաքիրի» ըրած են, այսինքն՝ իրենց սուրերով փորերնին ճեղքելով անձնասպան եղած են։ Նոյն տարին Թօքիոյի մէջ թատրոններն ու շարժանկարները պիտի ներկայացնէին «Շանկհայի երեք քաջերը» անուն փիէսը։ Այս քաջերը մեծ անձնազոհութիւնով մը, Շանկհայի շուրջ տեղի ունեցող խրամային կռիւներու միջոցին, չինական խրամները օդը հանած են իրենց կեանքն ալ վրայ տալով։ Ճափոնցիք այս երեք զինուորներուն ազգային հերոս անունը տուին, իսկ 1934 Մարտ 1ին ալ անոնց յիշատակը յաւերժացնող յուշարձան մը կանգնեցին։

Ճափոն բանակը միշտ պատրաստ է զոհողութիւններ ընելու, ասոր համար ալ կառավարութեան գլուխը գտնուողներէն կը պահանջէ նոյն զոհողութիւնը։ Բանակը Սիպերիան և Աւստրալիան գրաւելու համար մանրամասն յատակագծեր պատրաստելու աշխատանքին լծուած է։ Ճափոն սպաները կ'ուզեն գործակցիլ երկրին համար նոր «[illegible]»ի մը գաղափարը ունեցող հոսանքներու հետ։ «[illegible]» ըսուածը տեսակ մը զինուորական համայնավարութիւն է, կամ հին հասկացողութեամբ «Նարա» կոչուող շրջանը որ կը կազմէ ճափոնական հին պատմութեան ամենափայլուն մասը որ ատեն կայսրը յետագէմ և կամայական ձեւով մը կը կառավարէր երկիրը։ Կայսեր ալ բազուկը կը կազմէին երեք կամ չորս փորձ զինուորական պետեր։

Այդ միջոցին ոչ ազնուականներ կային և ոչ ալ դրամագլխի տէր առեւտրականներ։ Բոլոր հողը կը պատկանէր կայսեր և ան՝ զանոնք կը բաժնէր հայրենակիցներու։ Աշխատանքը պարտաւորիչ էր, սակայն նոյն ատեն, կառավարութիւնը կազմող բոլոր անհատները հողին կը նայէին իբր իրենց սեփականութիւնը։

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՄԵԾՑՆԵԼ ԵՐԱԽԱՆԵՐԸ

Ի՞ՆՉ ԸՆԵԼ

1.— Երախան սնուցանել մօր ծիծով որքան կարելի է։

2.— Իբրեւ սնունդ միայն կաթ տալ, գէթ մինչեւ վեց ամիս։

3.— Երբ դուրսէն կաթ տաք, տուէք լաւ մաքրուած ծծակով։

4.— Երախային մարմինը և գլուխը միշտ մաքուր պահել։

5.— Մաքրութեան համար և իբրեւ շոր կամ վարտիք գործածել կակուղ ճերմակեղէն։

6.— Երախան հիւանդ մարդու ձեռքը չտալ։

7.— Փորը կ'ելլէ՞, ի՞նչպէս կ'ելլէ, ուշադրութիւն ընել։

8.— Երախան պառկեցնել կանուխ։

9.— Պառկեցնել իր օրօրոցին մէջ (երբեք մեծերու անկողինը)։

10.— Օդ տուէք երախային, մաքուր օդ, որքան շատ այնքան լաւ,—տունէն դուրս հանել ամէն օր։

Ի՞ՆՉ ՉԸՆԵԼ

1.— Ծծելու համար երախային բերանը պարապ ծծակ չդնել։

2.— Կանուխ ուտելու չվարժեցնել։

3.— Չփչել երախային կերակուրին վրայ, պաղեցնելու համար։

4.— Կանուխ քալելու չվարժեցնել։

5.— Արագ չքալեցնել երբ ոտքի կ'ելլէ կամ քալել կը սկսի։

6.— Ոչ մէկ աղմուկ որ կրնայ սոսկացնել, նոյնիսկ զուարճացնելու համար։

7.— Մի՛ ցատկռտեցնէք, մի՛ ցնցէք երախան։

8.— Վրան չպահել թրջած կամ աղտոտած շորն ու վարտիքը։

9.— Մի լուաք զգայարանները այնքան խոր, որքան չէք տեսներ։

10.— Զգուշացէք որ ջուրը ականջը չերթայ, երբ կը լոգցնէք։

11.— Մի՛ խաղացնէք երախան։

12.— Մի՛ արթնցնէք յանկարծակի։

13.— Ներկուած խաղալիկ մի տաք ձեռքը։

14.—Մի թողուք որ երախան 24 ժամ անցնէ փորը չելած։

16.—Մի քնացնէք ծունկի վրայ կամ գրկի մէջ։

16.—Մի օրօրէք քնացնելէ առաջ։

17.—Կարդալ մի սորվեցնէք։

18.—Թօթով մի խօսիք երախային հետ։

19.—Ականջին [illegible] ձայներէ և աղմուկէ հեռու պահեցէք։

20.—Միմոսութիւններ մի՛ սորվեցնէք երախային։

ՏՕՔԹ. Ա. ՏԸ ՍԷՆ ՎԷՆՍԱՆ

ԼԵՆԻՆԻ ԿԻՍԱՆԴՐԻՆ

ԱՐԱԳԱԾԻ ԳԱԳԱԹԸ

Լէնինականի Մարմնակրթական Խորհուրդը, Հայաստանի համայնավար Երիտասարդ միութեան 9րդ համագումարին առթիւ, կազմակերպած է լեռնա — [illegible] արշաւ մը դէպի Արագածի գագաթը։ Այս արշաւի նպատակն է Արագածի գագաթին տանիլ Լէնինի կիսանդրին։

ՍԱՅԱԹ ՆՈՎԱՅԻ ՄԱՀՈՒԱՆ 140ԱՄԵԱԿԸ

Սայաթ Նովայի մահուան 140 ամեակին առթիւ, Խ. Հայաստանի Պատմութեան և Գրականութեան … Ինստիտուտը կազմակերպած է մեծ գոնֆէրանս մը, նուիրուած ժողովրդական մեծ բանաստեղծին կեանքին ու գործին։ Գոնֆէրանսը տեղի կ'ունենայ Փետր.ի վերջերը… օրուն հրաւիրուած են նաեւ Սայաթ Նովայի ստեղծագործութիւններով զբաղող Վրաստանի և Ատրպէյճանի մասնագէտները։

*** Բամպակի այս տարուան բերքը Հայաստանի մէջ նախատեսուածէն աւելի եղած է։ Այսպէս՝ նախատեսուած 1,590,000 քիլօ փոխարէն, ձեռք բերուած է 1 միլիոն 851,000 քիլօ։ Մթերուած բամպակի 100էն 80ը լաւ տեսակ են։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հիւանդանոցի պարահանդէսի յանձնաժողովը իր վերջին նիստին որոշած է նուէրներ տալ խմբ… սպասելու մէջ մրցանիշ կոտրողներու… Մենաշնորհի վարչութիւնը այս տարի եւս լիքէօր և օղի… նուիրած է պարահանդէսին համար։

*** Մելքոնեան կրթ. հաստատութեանց տնօրէն Պ. Կիրակոսեանի պաշտօնէն վերջ տրուած… Բարեգործականի կողմէ, ինչ գրած էինք։ Հրաժարեցուցած տնօրէնը դատի դիմած է, պահանջելով միանուագ վճարումը… մէկուկէս տարուան յետնեալ… ռոճիկներուն։ Պ. Կիրակոսեան կ'ըսէ թէ ինք 5 տարուան պայմանագրութիւն մը կնքած էր նախկին… Պ. Մելքոնեանի հետ երբ ըն… տնօրէն… մէջ։

*** Երկաթուղային սրահին… երկած մը պատահած է հետեւ… պարագաներու տակ։ Շէրիֆ… 20ամեայ երիտասարդ մը որ… դէր Ալփուլլուէն Իսթանպուլ… տոմսակի դրամ չունենալով, ընթացքի վակոններէն մէկուն… ֆորմին վրայ կը կենայ և… նշմարուելու կը շարունակէ… բան։ Բայց գիշերը խեղճ… նիին քունը տարած ըլլալով… սահի կ'իյնայ, սուրացող… խումբին անիւներուն տակ… կը կտրեն անոր երկու ոտքերը… Առաւօտուն, գիծին պահապան… րէն մէկը արիւնլուայ վիճակի… կը գտնէ Շէրիֆը որ թէեւ… հանէ հիւանդանոցը կը փոխ… րուի, բայց շատ արիւն կորսնցուցած ըլլալով, կ'աւանդէ իր հոգին։

"ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ

ԳՈՐԾԷ ՔԱՇՈՒԵԼՈՒ ՊԱՀՈՒՆ

ՀԻՒԳԷՌ ՏԸ ԼԱ ՆԱՍԻՒ

Պ. Լըթիւք պատուհանը բանալով, իր աշխատակցուհին հրաւիրեց գալ հիանալ բնութեան գեղեցիկ համայնապատկերին վրայ։ Եւ, պարոնը կ'ուզէր ունկնդրել անոնց իր ներշնչած քաղցր խօսքերուն։

Թեթեւ աղմուկ մը ետ դարձուց զանոնք։ Պուասիէն էր ան, որ անխորհրդաբար կերպով ներս մտնելով խզեց անոնց հրապոյրը։ Պաշտօնեան քաշուեցաւ ամօթահար։ Երկու պաշտօնակիցները շփոթած էին հիմա պատուհանին առջեւ, և անզգալաբար հեռացան անկէ։

— Պէտք է որ գործիս երթամ Պ. Լըթիւք։

— Արդարեւ, դուք աշխատութիւն ունիք, օրիո՛ն։ Եւ արդէն իմ ալ մեկնելու ժամս կը հնչէ։

— Ուրեմն... մնաք բարեաւ, պարոն, և բարի ճանապարհ,

— Յաջողութիւն օրիո՛ն, շնորհակալութիւն և կարողութիւն։

Պ. Լըթիւք դարձեալ առանձին մնաց։ Գալով Պուասիէի, չգիտցաւ թէ ի՛նչ կը փնտռէր հանդերձարանին մէջ, իր պետին վերարկուին վրայ։ Իրականութիւնը այն է որ, սակայն, երբ այս վերջինը իր վերարկուն առաւ հագնելու համար, տեսաւ որ օձիքը քակուած էր։ Որով Պուասիէի համար առիթ մը եղաւ, որ երթայ կանչէ Տիկ. Կալլըրօնը, յետոյ նստեցուց զայն պատուհանին առջեւ, որպէսզի օգտուի մայր մտնող արեւուն վերջին ցոլքերէն, և դուրս ելաւ սենեակէն։

Այն ատեն, երկար լռութիւն մը տիրեց, որու ընթացքին Տիկ. Կալլըրօն կը կարէր, իսկ Պ. Լըթիւք ոտքի, անոր քով կը դիտէր։ Սակ[illegible]

Վերջապէս Տիկ. Կալլըրօն, [illegible] և դողդոջուն ձայնով մը ըսաւ.

— Որքա՞ն երկչոտ էք, Պ. Լըթիւք։

— Օ՛հ, օրիո՛ն, ինչ յուսահատական տկարութիւն։

— Ափսո՜ս...

Տեղին, և պերճախօս լռութիւն մը յաջորդեց, որ կ'ուզէր շատ մը բաներ ըսել... և որ պէտք էր քանի մը բառով բացատրել, սխալ հասկացողութիւններու տեղի չտալու համար։

Պ. Լըթիւքի յուզումը իր գագաթնակէտին հասած էր. ամբողջ ուժը հաւաքելով ըսաւ.

— Ատենօք, օրիո՛ն, կրնա՞ք վերյիշել... շատ ժամանակ անցած է։

— Բնաւ ճիգ ընելու պէտք չունիմ... կը յիշեմ... իբրեւ թէ շատ մօտ եղած ըլլար... վերջին գարնան...

— Միշտ այստեղ... կը հաճի՞ք հոս գալ... այս շագանակենին ծաղկած էր։

— Այնքան գեղեցիկ, երկինքը այնքա՜ն կապոյտ, օդը չափազանց պայծառ... այսօրուան պէս։

— Խռովք մը կար մէջս։

— Չափազանց յուզուած էի։

— Չհամարձակեցայ ձեր ձեռքը բռնել։

— Ան տակաւին շատ մօտ է ձերինին։

— Այս անգամ չպիտի թողում որ փախչի... ծառերուն տերեւները դեղնած են թէեւ... սակայն ի՜նչ գեղեցիկ եղանակ։

— Այո՛, ի՜նչ գեղեցիկ։ Երիտասարդ գարունը հարուստ է պաշտելի խոստումներով միայն, որոնք կը մեռնին ի զուր, վտանգի վաղուան յոյսը կայ։ Մինչդեռ աշունը գորովանքով գեղուն է. կ'ըմբոշխնենք զայն անմիջապէս, և անոր և ոչ մէկ շունչը կ'ուզենք կորսնցնել։

— Տիկին... Մարսէլ... կորսնցուցի գարունը, բայց պիտի գիտնամ արժեցնել այս գեղեցիկ աշունը...

Յետոյ, տակաւին ինչե՞ր ըսին իրարու. [illegible] պարտէզին գաղտնիքն է, որուն վրայ իջած է հիմա գիշերուան խաղաղութիւնը։

Բառերը զոր կ'արտասանեն միշտ նոյնն են, բայց չպիտի մաշին անոնք երբեք, այլ պիտի մնան նոր և սքանչացումով լեցուն։

Պուասիէ ներս մտաւ. բարի մարդը զանոնք դիտելով ըսաւ.

— Վերջապէս։ Կատարելապէս գոհ եմ և ուրախ, պարո՛ն և տիկի՛ն։ Դուք զիս շա՛տ տառապեցուցիք, քանի տարի առաջ, ձեզի համար պատրաստուած երջանկութիւնը անտեսելով. երջանկութիւն մը՝ որ ձեզի համար այս պարտէզէն կը բարձրանար, հակառակ որ զիրար կը սիրէիք. ինչ որ ես կ'զգայի, և վստահ էի.... Ա՛հ, ձեր ակնարկները մէկզմէկու ուղղած. ուրեմն դուք իրարու աչքի մէջ չէի՞ք կարդար ինչ որ ես կը տեսնէի յստակ կերպով... Եւ ձեր մտացիր վիճակը, պարո՛ն. և ձեր հառաչանքները տիկի՛ն... բայց, վերջապէս, իրարու մօտ կ'ապրէիք, զիրար կը տեսնէիք ամէն օր։ Բայց, հիմա, ի՞նչպէս պիտի բաժնուէիք իրարմէ սովորական հրաժեշտով մը, իբրեւ թէ ոչինչ անցած ըլլար ձեր միջեւ... ո՛չ, ո՛չ, անկարելի է։ Մտիկ ըրէք ինծի. պէտք է ամուսնանալ այն կնոջ հետ զոր կը սիրէք, և որ ձեզի սիրէ։ Եւ, զիրար սիրել պէտք ամբողջ կեանքին մէջ։ Ահա… ինչ որ ըրած եմ ես, խեղճ… բած մը, և ոչ ոքի համար… բան չեմ զբաղձար։ Այս… կեանքը տանելի կը դառնայ… բախտութիւնները նուազ… կ'ըլլան, երբ սիրական… ունիս քովիկդ մէջ… աննշանակալի բան, հո՛ն… ճիւղին վրայ, քանի տարի… ուար թռչուններուն զոյգը… դարձած է։ Անոնք կ'երգեն… տուած բարի է...

Բայց Պ. Լըթիւք, ընդ… զայն, նախ խիստ… թիւն մը կեղծեց, յետոյ… հետզհետէ իր նայուածքը… տասիէի երկարելով իր… գրկեց զայն կաթոգին...

— Արդարեւ, Աստուած… է երբեմն։ Սակայն… տէք, բարեկամս, շնորհակալ… թիւն օձիքին համար...

Թարգմ. …

ՀԱՊԷՇ ՊԱՏՐԶՄ. ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՄԵՌԱՒ

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԵԱՄԲ ՊԱՐՊՈՒԵՑԱՒ

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ, 8. — Պատերազմ. նախարար ռաս Մուլուկէթա մեռաւ, կարճ հիւանդութենէ մը վերջ։

ԱՏԻՍ ԱՊԱՊԱ, 8. — Հավաս. — Քաղաքը մեռելային երեւոյթ մը կը պարզէ, որովհետեւ ամբակոծումի վախով այլուր փոխադրուած է բնակչութիւնը,

Երէկ, ժամը 22ին մունետիկներու միջոցաւ հեռեւեալ կայսերական հրամանը հաղորդուեցաւ ժողովուրդին. —

Վաղը, ժամը 6էն սկսեալ. բոլոր բնակիչները պէտք է պարպեն քաղաքը օդային հաւանական ամբակոծութեան մը դէմ իբր զգուշութիւն։

Ամբողջ գիշերը, քաղաքին մէջ դժոխային աղմուկ և թոհուբոհ մը կը տիրէր, հեռացող ջորիներու, ինքնաշարժերու, քամիոններու և ձիերու երթեւեկին պատճառաւ։ Արշալոյսին, բնակչութեան կէսը արդէն իսկ անտառները ապաստանած էին։ Խանութները փակ մնացին։ Հեռացողներու մեծ մասը օտարականներ էին։ Կայսերական պալատը եւս դատարկուած էր։

Պէնզինի մթերանոցները պարպուած էին, Փողոցներուն մէջ կը նշմարուէին միայն հրշէջներ, սուինաւոր զինուորներ, լրագրողներ և սինէմայի ժապաւէն դարձնողներ, որոնք ի զուր երկնակամարը կը քննէին սաւառնող օդանաւ մը նշմարելու համար, որովհետեւ երէկ օդը շատ ամպոտ էր։

ԱՍՄԱՐԱ 8. — Ստէֆանի. — Էնտէրթայի, Թամպիէնի և Շիրէի ճակատամարտներուն մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կարելի եղած է ձեռք բերել, իտալ. տեղեկատուութեան գիւանին կազմակերպութեան շնորհիւ։

10 հազար գրաստ կեդրոնացուեցան Ատիկրատի և Մաքալլէի միջեւ, հարիւրաւոր ջորիներ քամիոններով փոխադրուեցան մէկ շրջանէն միւսը, ամբողջ զօրաբամին մը 18 ժամուան մէջ Մաքալլէէն Ատիկրատ փոխադրուեցաւ, 650 օթօքարներու միջոցաւ։

Թամպիէնի ճակատամարտին համար պատրաստուեցաւ 7 միլիոն փամփուշտ և 48 հազար հրետանիի ռումբ։ Շիրէի ճակատամարտին համար՝ 12 միլիոն փամփուշտ, 50 հազար հրետանիի ռումբ և 200 հազար պօմպա։

Հետազօտիչ վաշտերու համար պատրաստուեցաւ՝ օրական 3 500 կենդինար ալիւր, 250 հազար պարկ հող, 400 կենդինար փշապատ թել. 65 հազար երկաթեայ բրիչ, 800 կենդինար պայթուցիկ, 55 հազար զանազան գործիքներ, 1200 քիլոմէթր հեռագրական թել, 190 ջուրի մթերանոց և 300 հեռաձայնի և անթելի գործիք։

Ի՞նչ որոշումներ տուաւ Ֆրանս. դահլիճը

ՓԱՐԻԶ 8. — Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց. 1. — Գերման զեկուցագիրը անընդունելի նկատել։ 2. — Հաւանութիւն յայտնել այն որոշման թէ հարցը պէտք է իսկոյն ներկայացուի Ազգաժողովին, համաձայն Լօքառնոյի դաշինքին տրամադրութեանց։ 3. — Խորհրդակցութիւն կատարել գաշինքը ստորագրող պետութեանց հետ։ Այս խորհրդակցութիւնը պիտի կատարուի երեքշաբթի օր Փարիզի մէջ։

Դահլիճը տակէ զատ իրաւասութիւն տուաւ պատերազմական, ծովային և օդանաւային նախարարներուն ձեռք առնել կացութեան հարկադրած միջոցները։ Հաւանութիւն յայտնուեցաւ զօր. Մօրէնի կողմէ արդէն իսկ առնուած որոշումներուն, ի մասին զինուոր. շարժումներու և սահմանագլուխի պաշտպանութեան։

ԺԸՆԵՒ 8. — Ազգաժողովի Խորհուրդը հաւանաբար պիտի գումարուի հինգշաբթի օր։ Կը կարծուի թէ Խորհուրդը Լօքառնոյի դաշինքը ստորագրող պետութեանց պահանջին վրայ, պիտի հրաւիրէ Գերմանիան որ ետ քաշէ իր զօրքերը Հռենոսի ապազինեալ գօտիէն։ Ստորագիր պետութիւնները չեն խորհիր սակէ զին. գործողութեան ձեռնարկել, Ազգաժողովին տալիք որոշումէն առաջ։

Եթէ Գերմանիա չհնազանդի Խորհուրդին կողմէ առնուած որոշումներուն, պաշտօնապէս Լօքառնոյի դաշինքին «բանաբարողը» պիտի հռչակուի և ստորագիր պետութիւնները պիտի որոշեն իրենց յարմար դատած պատիժը գործադրել հաւաքաբար, մինչեւ որ բանաբարումը դադրի։

Թիթուլէսքու Ժընեւ կը սպասուի երեքշաբթի կէսօրին։

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

րութեան տակ։ Ժողովուրդը խելայեղօրէն ծափահարած է տողանցող զինուորները։

Հետեւակազօրաց գունդ մըն ալ խանդավառ հանդիսութիւններով Քօպլէնց մտած է։ Իսկ զօր. Ֆօն Բլուքի հրամատարութեան տակ գտնուող օդային ուժերն ալ Քէօլն մտած են։ Այս ուժերուն կը հետեւէին խորտընկէցներ եւ թանքեր։

Խումբ մը սպաներ ալ Ֆրանքֆուրթամ Մայն գացած են։ Այսօր կը սպասուի միւս ուժերուն ժամանումին։

ՊԵՐԼԻՆ 8. — Հիթլէր իր ճառը արտասանելէ վերջ, ժողովրդային խանդավառ ծափահարութեանց և ցոյցերու մէջ, երէկ տուն վերադարձաւ։

Գիշերը Պերլինի փողոցներուն մէջ ջահավառութիւն տեղի ունեցաւ։ Ժողովուրդը անհուն ուրախութեան մէջ է, թերթերը խոշոր վերտառութիւններով կը ծանուցանեն այս եղելութիւնը։

ՀՌԵՆՈՍ ԶԻՆՈՒՈՐ. ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

ՓԱՐԻԶ 8. — Զինուոր. շրջանակներու կարծիքին համաձայն, Հռենոսի շրջանին ամրացումը խիստ կարեւոր է զինուորական տեսակէտով, որովհետեւ, պատերազմի պարագային Գերմանացիք կրնան փոքր ուժով մը պաշտպանել այդ շրջանը եւ իրենց ուժերուն մեծ մասը միւս ճակատներուն, մասնաւորաբար արեւմտեան ճակտին վրայ կեդրոնացնել։

Այս պատճառաւ Հռենոսի ամրացումը ոչ թէ միայն Ֆրանսայի, այլ նաեւ բովանդակ Եւրոպայի համար վտանգ մը կը ներկայացնէ։

*** Մկրտիչ անուն գրօսարանի ծառայ մը, նախորդ գիշեր, ժամը 1ին, Թաքսիմի մօտերը կը հանդիպի Քաթէրինայի որ իր տունը կ'երթար։ Մկրտիչ յիշեալ կնոջ վրայ յարձակելով կը դաշունահարէ զայն ծանրապէս, կոկորդէն։ Վիրաւորը Ֆրանս. հիւանդանոց կը փոխադրուի. իսկ Մկրտիչ որ կը փորձէր փախչիլ, կը ձերբակալուի։

*** Քարակէօմրիւկի բնակիչներէն պարտիզպան Սէրվէթ գինով վիճակի մէջ տուն վերադարձած պահուն, ճամբան կը հանդիպի շրջուն վաճառորդ Րէֆիքի, որուն կը հայհոյէ իրեն ճամբայ տուած չըլլալուն համար։ Երկուքն ալ կը զայրանան եւ դաշոյններով իրարու վրայ խոյանալէ վերջ, ծանրապէս կը վիրաւորեն զիրար։ Րէֆիք եւ Սէրվէթ ճէրրահ փաշայի հիւանդանոցը փոխադրուած են։

*** Մենաշնորհի վարչութեան ճիպալիի գործարանին մէջ 51 նոր մեթէօռներ պիտի զետեղուին։

*** Հացին գինը հաւանաբար 10 փարա զեղչուի։ Այսօր Քաղաքապետութեան նարղի յանձնաժողովը նիստ գումարելով պիտի քննէ այս կէտը։

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇԻՒՔՐԻՒ ԳԱՅԱ ԵԿԱՒ ԵՒՐՈՊԱՅԷՆ

Ներքին գործավար Շիւքրիւ Գայա որ դարմանումի համար Եւրոպա կը գտնուէր, երէկ, Իսթանպուլ վերադարձաւ։

Գործավարին առողջութիւնը լաւ է։ Ան հիւրասիրուած է Ֆէնէր պաղչէ Սաղուր Սամիի բնակարանը։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ՕՐԵՐՈՒՆ ԲԱՑ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Կրթ. տնօրէնութիւնը պաշտօն յանձնած է իր քննիչներուն, որպէս զի ուսումնասիրեն թէ ի՛նչ պայմաններով կարելի է բաց պահել կարգ մը նախակրթարաններ, զանազան թաղամասերու մէջ. արձակուրդի շրջանին. որպէս զի փոքր տղաք փողոցները չթափառին, այլ ընդհակառակը բաց մնացած վարժարաններուն մէջ սբօռ եւ այլ մարզանքներ կատարեն։

Այս կարգի վարժ րաններ յաճախելը պարտաւորիչ չպիտի ըլլայ։

*** Տեսնուած է որ կարգ մը օտար վարժարաններ պայրամի առթիւ չեն փակուած։ Մինչդեռ Քուրպան պայրամին պաշտօնական դադարի օր հռչակուած ըլլալուն, կը կարծուի թէ յիշեալ վարժարաններու տնօրէնները պիտի պատժուին իբրեւ օրէնքին անսաստող։

ԵՐԿՈՒ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ ԿԱԽԱԿԱՅՈՒԱԾ

Աֆիոնի մենաշնորհի վարչութենէն երկու պաշտօնեաներ կախակայուած են, կասկածելի մէկու մը 1500 քիլօ ափիոն ծախած ըլլալնուն պատճառաւ։

Քննութիւնները կը շարունակուին։ Կ'ըսուի թէ այս խնդրոյն հետ կապ ունեցող կարգ մը անձեր ևս պաշտօնանկ պիտի ըլլան։

ԵՈՒԿՕՍԼԱՒ ԴԱՀԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԵՑԱՒ

ՊԵԼԿՐԱՏ 8. — Սքուփշինայի ծանօթ դէպքին հետեւանքով վարչապետ Սթոյատինովիչ դահլիճին հրաժարականը ներկայացուց խըրնամակալ Իշխան Փօլի, որ ընդունեց։

Իշխանը դարձեալ Սթօյատինովիչի յանձնեց նոր դահլիճին կազմութիւնը։ Փոխուեցաւ միայն պատերազմ, նախարարը, որուն տեղ անուանուեցաւ զօր. Մարիչ։

ԵՐ. ՕՏԵԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ ՏՊԱԳՐՈՒԱԾ

«Խ. Հայաստան» իր Փետր. 10ի թիւին մէջ կը գրէ. —

Վ. Թօթովենցի և Եղ. Զօփուրեանի խմբագրութեամբ լոյս տեսած է արեւմտահայ խոշորագոյն երգիծաբան Երուանդ Օտեանի երկերի առաջին հատորը (մօտ 700 էջ) ժողովածուն։ Ժողովածուին մէջ տեղ կը գտնեն երգիծաբանին հետեւեալ գործերը. —

«Յեղափոխութեան Մակաբոյծները», «Տասներկու տարի Պոլսէն դուրս», «Ազգային բարերար», «Վաճառականի մը նամակները կամ կատարեալ մարդ ըլլալու արուեստը», «Թաղականին կնիկը», «Միջնորդ Տէր Պապան», «Ընտանիք, պատիւ, բարոյական» վէպերը։

Գրքին կցուած են Ա. Պէրպէրեանի համառօտ կենսագրական—քննադատական յօդուածը, Օտեանի նկարը, ձեռագրերը, ինչպէս նաեւ բառարանը։

*** Վարչութիւնը նախորդ օր գումարած բացառիկ նիստին, ատեւելագէս զբաղած է «վագֆ» կալուածներու խնդրով։ Վագֆի տընօրէնութեան տրուելիք յայտագրերուն մեծ մասը պատրաստուած են Թաղ. Խորհուրդներու եւ մատակարար մարմիններու կողմէ։

Յայտագրերու մէկ մասը կը ստորագրուին Թաղ. Խորհուրդներու և մէկ մասն ալ Ս. Պատրիարքի կողմէ։

*** Եալովայի ջերմուկները այս տարի Ապրիլի սկիզբը հաւանաբար բացուին հանրութեան առջեւ։ Քննութիւն կը կատարուի թէ կարելի է շոգենաւային ու օթօպիւսի գիներուն վրայ նոր զեղչեր կատարել։

ԱԼԻ ՋԷԹԻՆ ԳԱՅԱ ԱՆՁԱՄԲ ԿԸ ՔՆՆԷ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԻ ԱՂԷՏԸ

Հանր. շինութեան գործավար Ալի Ջէթին գայա որ պայրամի առթիւ քաղաքս կը գտնուի, խիստ մօտէն հետաքրքրուած է Շիշհանէի աղէտով և մանրամասն տեղեկութիւններ առած է Ընկերութեանց քօմիսէր Իպրահիմէն։

Այս աղէտին առթիւ 43 վկաներ պիտի լսուին։ Իսկ 10-12 հոգի իբրեւ պատասխանատու պիտի դատուին։

ԴՐԱՄ ԵՒ ՀՐԱՒԷՐ ԿԱՅ ԲԱՅՑ ՂՐԿՈՒԵԼԻՔ ՄԱՐԴԸ ԴԵՌ ՉԷ ԳՏՆՈՒԱԾ

Լահէյի միջազգային իրաւագիտութեան ակադեմին, տակէ առաջ Իսթանպուլի համալսարանին վերատեսչութեան հաղորդած էր թէ 240-կան ֆլորին կը տրամադրէ իրաւաբանութեան հետեւող յաջող Թուրք ուսանողներու, որպէս զի Լահէյ երթալով ներկայ գըտնուին միջազգային իրաւագիտութեան հմուտ ամենահեղինակաւոր անձնաւորութեանց դասախօսութիւններուն, որոնք տեղի կ'ունենան յիշեալ Ակադեմիին մէջ, ամէն տարի։

Դասախօսութիւնները այս տարի կը սկսին Յուլիսին և կը տեւեն երկու ամիս։ Միայն թէ Ակադեմին պայման դրած է որ ղըրկուելիք ուսանողները տեղեակ ըլլան եւրոպական օտար լեզուի մը և միջազգային իրաւաբանութեան վերաբերեալ երկասիրութիւն մը քննադատած, կամ գոնէ ծանօթ եւրոպական հանդէսի մը մէջ գիտական բնոյթ ունեցող ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած ըլլան։

Այս յատկութիւնները իրենց վրայ մարմնացնող երիտասարդներ տակաւին չեն գտնուած։

*** Ալլահվէրտիի պղինձի հանքերէն Փետր. 1ին դուրս բերուած է 248 թօն հանքաքար, որմէ ձուլուած է 9 թօն պղինձ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

«Նոր դպրոց»ը հինգ լիրա կը նուիրէ Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցին, ողբացեալ Տիկ. Զապէլ Պէրպէրեանի (Ամերիկա) մահուան առթիւ։

Ստանալ վարչութենէս։

Տ. ՏԱՆՏՕՐԻԱ

Ցուցարկաւորութեան կազմակերպիչ հաստատութիւն

Հիմնուած 1899ին

Պէյօղլու, Ասմալը Մէսճիտ թիւ 20

Հեռաձայն 41630

Ցուցարկաւորութեան ամէն գործ կը ստանձնենք. Մեր սպարանքները լաւագոյն և աժանագին են. 40 տարիէ ի վեր մեր աշխատանոցներուն մէջ կը պատրաստուին։ Կը տրամադրենք դագաղներ, ծաղկեպսակներ, դագաղակիրներ, կը կատարենք ձեւակերպութիւններ, կը պատրաստենք մահազդներ ու մահարձաններ։

Գիշերային սպասարկութիւն Թէքքէ, Պալքօն Չըքմազ փողոց։

Հեռաձայն 44031

Դագաղակիր օթօներ 3 ոսկիէն սկսեալ

ՖՐԱՆՍ. ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱԼՔ ՕՓԷՐԷԹԻ

Ցերեկոյթ ժամը 16ին

Հալիմէ

գեղեցիկ օփէրէթը

Այս գիշեր ժամը 20.30ին

Զարտաշ

Սրբուհեան մեծ օփէրէթը

Մասնակցութեամբ Զօզօ Տալեանի եւ Գօֆինեօթիսի

Մօտ օրէն՝

"Լա Պայատէռ"

ԾՔԵՂ ԵՒ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի ՆՊԱՍՏ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

21 ՄԱՐՏ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ

ԹՕՔԱԹԼԵԱՆԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Հիւանդանոցին այս պարահանդէսը կոչուած է ըլլալու եղանակին ամէնէն փայլունը։

Մեծ ջանք կը տարուի ստեղծելու տաք մթնոլորտ մը եւ հաճելի ժամանց մը։

ՍՄՕՔԻՆԿ ԿԱՄ ՖՐԱՔ ՊԱՐՏԱՒՈՐԻՉ Է

Սեղանները ապահովելու համար դիմել՝ ՄԻՀՐԱՆ ԳԵՍԱՐԵԱՆ ՈՐԴԻՔ վաճառատունը, ամէն օր, ժամը 15—18 Կալաթա, Թիւնէլ փողոց, թիւ 48։ Հեռաձայն՝ 40308

ՍԱՐԱՅ սինէման կը ներկայացնէ

ՊԱՅՐԱՄԻՆ ՍՈՒԹԻՒ

ԿՐԱԿԷ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Թուրքերէն խօսուն, սարսափազդու եւ յուզական օպերային ֆիլմը, ուր կը պայքարին բ՛ութեան բոլոր աղէտները։ Արտ-կարգ եր-ժշտութիւն։ Պարի գեղեցիկ տեսարաններ։ Մազեր փշաքաղող արկածախնդրութիւններ։ Անպատճառ տեսէք այս ֆիլմը

ՕԹԷԼ Մ. ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ

ՊԷՅՕՂԼՈՒ

Հաճելի անցնելու համար ձեր իրիկունը, գացէք

ԹՕՔԱԹԼԵԱՆ ՊԱՌ - ՃԱՇԱՐԱՆԸ

ուր քաղաքին ընտրանին ժամադիր կ'ըլլայ ճաշելու և պարանօցիկ հաւաքոյթներու համար, որոնք ամէն իրիկուն տեղի կ'ունենան Տիկ. Փուրիցի ղեկավարութեամբ

Ամէն շաբաթ ՏԻՆՉ—ՏԱՆՍԱՆ՝ քօթիյեօնով

ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ

İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatrosu

ԻՍԹԱՆՊՈՒԼԻ Քաղաքապետ. թատրոն

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԽԱՂԱՑԱՆԿ

Մարտ	3 Երեքշաբթի	ժամը	20.30ին	ՖԱՈՒՍԹ
»	4 Չորեքշաբթի	»	14ին	մանկական թատրոն
»	4	»	» 20.30ին	ՖԱՈՒՍԹ
»	5 Հինգշաբթի	»	»	»
»	6 Ուրբաթ	»	»	»
»	7 Շաբաթ	»	14ին	Մանկական թատրոն
»	7	»	» 20.30ին	ԵԱՐԱՍԱ
»	8 Կիրակի առտու	»՝	11ին	ՖԱՈՒՍԹ
»	8	»	» 15ին	ԵԱՐԱՍԱ
«	8	»	» 20.30ին	»

ՍԻՆԷ ԱՁԱՔ

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ՉԱՐՇԸ ԳԱՓՈՒ

Բացառաբար 8 Մարտ Կիրակիէն սկսեալ նոր փրօկրամ

Անվերջ տառապանքը

Շատ յուզիչ և բարոյալից մեծ դրամ ՎԻԼԻԱՄ ՓՕՎԷԼԻ եւ ՔԷՅ ՖՐԱՆՍԻՍի կողմէ

Վառիէթէ կամ Թիվօլի մեծ սիրքը

զուտ Թուրքերէն խօսուն մեծ ֆիլմ որ մեծ համբաւ շահեցաւ ամէն կողմ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՀԱՐԱՃՃԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունէն առեւտուր ընողները բացարձակապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեք չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անշեղ եւ անյեղլի սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԻՉՈՎ ԳՈՀԱՆԱԼ

ԱՄԷՆ ԱՐԹԻՒ ՏՐՈՒԵԼԻՔ ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՆՈՒԷՐ ՄԸ

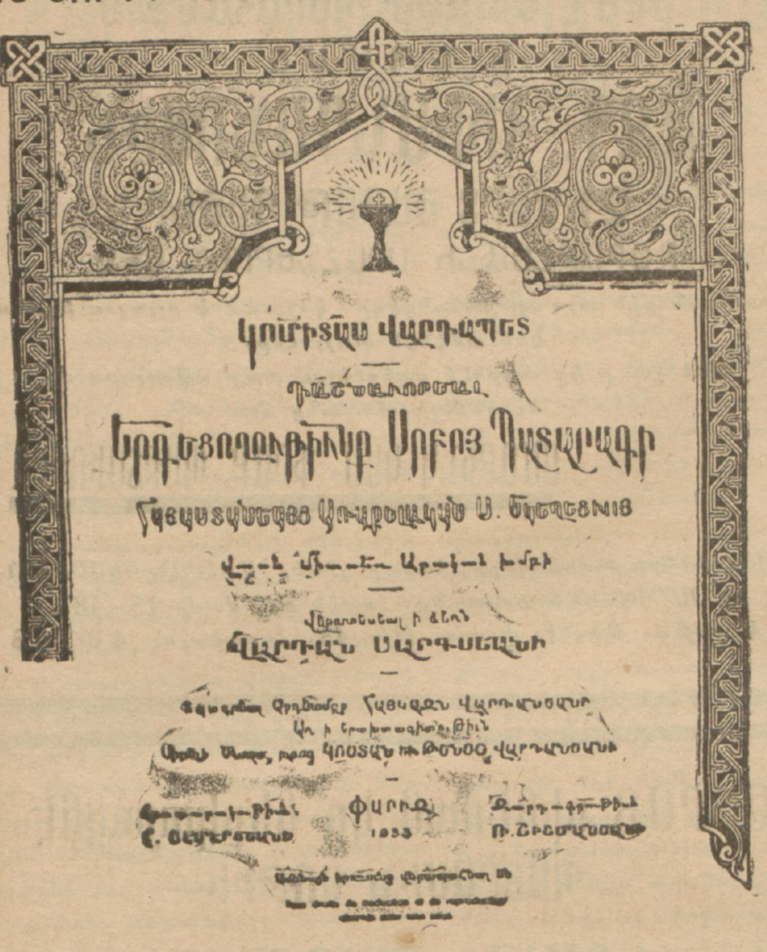
ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ
ԴԱՇՆԱՒՈՐՈՒԱԾ
ՆՈՒԱԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ ՍՐԲՈՅ ՊԱՏԱՐԱԳԻ
Հայաստանեայց Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ
Վասն միաձայն Արական խմբի
Վերատեսեալ ի ձեռն
ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ
ՓԱՐԻԶ
1933

Հայութեան նախանձախնդիր իւրաքանչիւր անձ պէտք է ունենայ այս գործերը, եկեղեցական եւ հրատարակութեանց համար։
Կարելի է գտնել Պոլիս, Պօսչէ գարու, Արզարեան խան Թիւ 1, կամ Բերա, Փասաժ տ'Էօրօփ, Ռուբէնեան երաժշտական պիտոյից վաճառատունը. Գինն է 350 ղրշ.։

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCIYAN

Basıldığı yer
AKTUN Matbaası
Galata, Tunel Billur sokak 10

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՅԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑ ՎԷՊԸ ԵՂՈՂ

ԱՆԺ ԲԻԹՈՒԻՆ

ԼՑՐԴ ՊՐԱԿԸ — 18 — ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

Փնտռեցէք բոլոր ցրուիչներէն։ Կեդրոնատեղի՝ Ղալաթիա, Թիւնէլի քով, Պիլլուր փողոց, Թիւ 10 ԱՐԹՈՒՆ տպարան։

5 ՊՐԱԿՆՈՑ ՀԱՏՈՐԸ ՁՐԻ Է

ԻՋԱԳՕ ԹԱԳՈՒՀԻԻ պրակները փնտռել «Անժ Բիթու»ի պրակին մէջ

ՊՐԱԿԻ ԳԻՆՆ Է 5 ՂՐՈՒՇ

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ՑՐՈՒԻՉՆԵՐԷՆ ԱՆԺ ԲԻԹՈՒԻ ՊՐԱԿՆԵՐԸ

Անոնք որ ցրուիչներու միջոցաւ դժուարութիւն կը կրեն սոյն խիստ հետաքրքրական վէպին պրակները ձեռք ձգելու համար, կրնան վերոյիշեալ հասցէին երկտողով մը իրենց հասցէն տալ, և բոսթի միջոցաւ կանոնաւոր կերպով ստանալ, ինչպէս կ'ընեն շատեր։

ՍԱԿԱՐԱՆ

8 Մարտ 1936 Սրահնդու

ԳԱ ՀԱԹՈՒՂԹԵՐ

ԵՒ ԲԱ ՆԵԹՈՒՂԹԵՐ

Պրէտի Ֆոնսիէ Եգիպ. 1886	100,—
» » » 1903	88.—
» » » 1911	84,—
Ներքին փոխառութիւն	95,—
933ի » Էրկանի	97,75
Սվազ—Էրզրում	95.—
Անատոլու պարտաթղ. Ա. Բ.	44.—
Գ.	45.—
Գօն Անատոլու	47,70
Անատոլու բաժ.	23.25
Իւնի Թիւրք Ա.	24,—
» » Բ.	22,50
» » Գ.	22.50
Թրամվէյ բաժ.	23,—
Րէժի	2,10,—
Շիրքէթը Խայրիյէ	4.25
Իչ Գանքասը	9,50
Մերքէզ Գանքասը	60.50
Գոմոնթի	8.—

ՉԷՔԵՐ

Լոնտոն	619.—
Բարիզ	12,06
Հռոմ	10,03,20
Պրիւքսէլ	4,73,—
Զուիցերիա	2,43,—
Հոլանտական (ֆլորին)	1,17.80
Պերլին	1,97,91
Աթէնք	84,20,—
Աւստրիական	4,18,80
Տոլար	0,80,40
Լէվա	63,46,6
Մոսքուա	10,88,52

ԴՂԹԱԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին	620,—
Լիրէթ	155,—
Ֆրանք ֆրանսական	167,—
Զուիցերիական ֆրք.	815,—
Պելճիական ֆրք.	82,—
Տրախմի	24.
Լէյ	15.—
Լէվա	24,—
Տոլար	124,
Բայխսմարք	34,—
Գանք Օթոման	283,—
Թրք. ոսկի	956.—

Ի՛նչու միշտ կը նախընտրեն ԿՐԻՓԻՆը

Որովհետեւ աշխի օր պաղ առած անկողնի կը ծառայէր, այս առտու ողջ առողջ ոտքի ելաւ։

ԿՐԻՓԻՆը կ'անցնեցնէ բոլոր ցաւերը, յօդացաւերը եւ խիթերը

ԿՐԻՓԻՆը փորձեցէք

GRiPiN

Մասնաւորապէս ազդու է պաղառութեան, հարբուխի, կրիփի, ակռայի, մէջքի, ջիղերու, մկաններու ցաւերու և յօդացաւի դէմ։

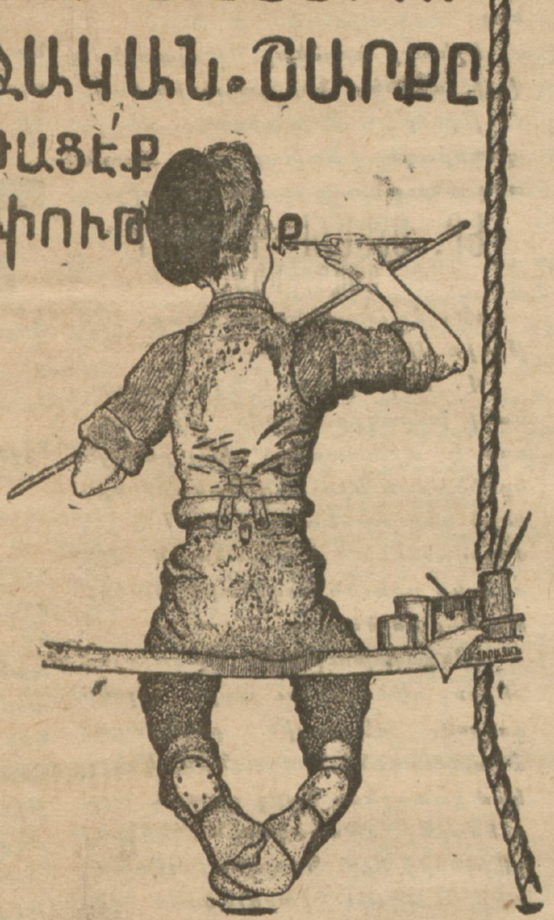

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ
ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ՇԱՐՔԸ

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ՓՈՒԹԱՑԷՔ

ԲԱՐԻ ԼՈՅՍ

Քերական Ընթերցարան 30 ղրշ.
Բարի Լոյս Ընթերց. Ա. տարի 35 ղրշ.
» Ընթերց. Բ. տարի 40 ղրշ.
» » Գ. Դ. տարի ղրշ.

ԴԻՄԵԼ
ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Ց. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
Անգարա ճառտէսի
Րէշիտ էֆ.ի խան Թիւ 14

ՖՐԱԹԵԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, Չինիլի Ըըխթըմ խան Ա. յարկ Թիւ 93, 95—97. Թէլէֆօն 44792։

Հոլանտական Շոգենաւային Ընկ.

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Առանձնական սպասարկութիւն

Մօտաւոր մեկնում դէպի Անվէրս, Ռոթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համպուրկ։

Orestes	այժմ Պոլսոյ մէջ
Hermes	Մարտ 15ին

Գնացքներու վրայ մասնաւոր շոգենաւային սպասարկութիւն. Համբուրգ և Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Ներածման սպասարկութիւն
Ամսթէրտամէն կ'սպասուին

hermes	Մարտ 10ին
Hercules	» 24ին
Ամսթէրտամէն մօտալուտ մեկնում	
Ganymedes	Մարտ 11ին
Ceres	» 25ին

Nippon Yusen Kaisha Tokyo
ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի սպասարկութիւն

Ուղղակի սպասարկութիւն Եօքոհամայի, Քօպի, Շէյրէնի, Ջինկթաօյի, Շանկհայի, Հօնկ-Քօնկի, Սինկափուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բօրթ Սայիտի, Պէյրութի և Պոլսոյ միջեւ։

Պիրէոս, Մարսիլիա Պարչէլոնա, Վալէնսիա, Լիվերպուլ և Կլասկօ։

Delagoa Maru	Մարտ 18ին
Lyons »	Ապրիլ 20ին
Lima »	Մայիս 19ին

Compagnia Italiana Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) Նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Ձրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ, կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու առաքումներու ապահովութիւնը կ'ստանձնէ։

Հարիւրին 70 զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՓԷՐՔՕ
Կալաթա, Չինիլի Ըըխթըմ խան, Թիւ 95—97

Ընկերութիւնը որ ՍԻԹ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, նաւային բոլոր քաղաքներու համար կուտայ երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Պոլիս-Փարիզ և Պոլիս-Լոնտոն գիծերու համար։ Տոմսակներ կուտայ նաեւ իտալական օդանաւային ընկերութեան Բերլին-Աթէնք-Պրինտիզի գծին համար։

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՕ
LLOYD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ԱՍԻՐԻԱ
Դշ. 19 Փետր. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոսթանցա, Օտէսա, Գոնսթանցա, Վառնա, Պուրկազ։

ՃԷԼԻՕ
Դշ., 20 Փետր., ժամը 20ին, Ղալաթիոյ քարափէն կը մեկնի դէպի Փիրէա, Պրէնտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՍՓԱՐԹԻՎԱՆԹՕ
Դշ., 26 Փետր., ժամը 17ին, կը մեկնի դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Կալաց, Իպրայիլ, Սուլինա, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

ՔԻՐԻՆԱԼ
Եշ. 27 Փետր. ժամը 20ին դէպի Փիրէ, Պրէնտիզի, Վէնէտիկ, Արիէսթէ։

ԱԼՊԱՆՕ
Եշ. 27 Փետր. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Նովորոսիսք, Պաթում, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

ԻՋԷՕ
Շբ. 29 Փետր. ժամը 17ին դէպի Սելանիկ, Միտիլլի, Իզմիր, Փիրէ, Փաթրաս, Պրէնտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՄԻՐԱ
Բշ. 2 Մարտ. ժամը 17ին դէպի Փիրէա, Փաթրաս, Նափոլի, Մարսիլիա, Ճէնովա։

ՖԷՆԻՍԻԱ
Դշ. 4 Մարտ. ճիշդ ժամը 17ին Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ։

ԱՍԻՐԻԱ
Դշ., 4 Մարտ. ժամը 17ին դէպի Գավալա, Սելանիկ, Վոլոս, Փիրէ, Փաթրաս, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՃԷԼԻՕ
Եշ., 5 Մարտ. ժամը 20ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Փիրէա, Պրինտիզի, Վէնէտիկ, Թրիէսթէ։

ՄԷՐԱՆՕ
Դշ. 11 Մարտ. ժամը 17ին, դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ, Սուլինա, Տրապիզոն. Սամսոն, Գոնսթանցա, Վառնա, Պուրկազ։

ՊՈԼՍԷՆԱ
Եշ. 12 Մարտ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա, Օտեսա, Պաթում, Տրապիզոն, Սամսոն, Վառնա, Պուրկազ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյտ Թրիէսթինոյի ընդհ. գործակալութեան, Մէրքէզ Ըըխթըմ խան, Կալաթա, Թէլէֆոն 44877—8—9 Եւ կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա Սերայ Թէլ 44686

Գործակալութիւնս հոլանտական շոգենաւային ընկերութեան միջոցաւ և կապ պահելով հոլանտական ընկերութեանց հետ պատասխանատու է

Բոլոր ապրանքներու համար ապրանքներ ընդունիլ և փոխադրել ուղղակի քանի մը ...

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ = ԹԻՒ 58 =

ՌՕԼԱՆ Տ'ԱԼՊԷՌ

ՀՐԵՂԷՆ ԻՇԽԱՆԸ

Բ. ՄԱՍ

ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

Ջօրապետին յուզումը այնքան աւելի կ'ըլլայ քան Մարկալիթինը, որ առանց մէկուն վստահելու, կը ձգէ իր հրաւիրեալները և գեղուհին կ'առաջնորդէ առանձնասենեակ մը ... սրբագրելու համար իր ըրած ձախաւեր շարժումը։

Բայց ներկաները տարօրինակ կը գտնեն այդ չափազանցուած փութաջանութիւնը, և ... ակօսի անոնց մէջ անխուսափ ... բամբասանքները։»

Այդ կռակծները հեռզհեռէ աւելի հիմնաւոր և հաստատական բնոյթ առին, երբ յաջորդ օրն իսկ Պոնափարթ հրաման տուաւ կարելի եղածին չափ արագ կահաւորել Էլիզէ պէյի պալատը, ուր հաստատելով իր սիրուհին կանոնաւորաբար ամէն օր կ'առանձնանար, և հաճոյքի ժամեր կ'անցնէր։

Խե՜ղճ Անտոէ Ֆուրէն, իր հա... ...ութեան գերագոյն չափա... Սաս... ...մար, ձգած իր գե... ...աջարկուր,

դանի կինը, հեռացած էր, միշտ խորհելով թէ հրամանի մը խղճամիտ կատարումը իր կողմէն՝ զինքը պիտի արժանացնէր բացառիկ բոխատուորութեան մը։ Եւ ինչքա՛ն երջանիկ պիտի դառնէր իր պաշտելի կինը, երբ վերադառնար հպարտ և ճչղապահ։ Բնաւ մտքէն չէր կարող անցնել խեղճ գնդապետը թէ, ինք պարզապէս մատնութեան, փառասիրութեան, կեղծիքի և սատանայական մեքենայութեան մը զոհն էր։

Ֆուրէ ինքն իր անձէն աւելի կ'աշխատէր պաշտօնի մը բարձրացում ձեռք ձգել, իր կնոջ՝ անզուգական գեղեցկութեան տէր Մարկըրիթի համար, որ ըլլալով մանկամարդ, մինչեւ այդ օր զրկուած էր այն բոլոր հաճոյքներէն՝ որոնք կարգ մը հասարակ կիներ իսկ կը վայելէին։ Ծոխութի՜ւն, չքեղ հագուածք ու երեւալ...։

Եւ այդ շրջանին՝ ուր պատերազմները իրար կը յաջորդէին, առիթ մը չէ՞ր գտնալու համար զօրավար մը, ինչպէս եղած էին տրագ բարձրացումներով, Միւրան այդ պանդոկապետի մը որդին։ Ժիւնօն, յեղափոխութեան մէջ, մաս վերցուցած պարզ կամաւոր զինուոր մը։ Գլէպէ՛ր, կառսօնի մը զաւակը և վերջապէս Լանն՝ որդին ախոռապանի մը, և յետոյ ներկարար։ Կային տակաւին ուրիշներ այս կարգէն՝ որոնք շնորհիւ յեղափոխութիւններու և պատերազմներու, դարձած էին մե՛ծ պաշտօնատարներ...։

Եւ խեղճ Անտրէ, ամէն անգամ որ այսպէս տարուած կ'ըլլար իր ոսկեգոյն երազներով, աչքերը յառած կ'ըլլար հորիզոնին ուր, օտար հողի վրայ առանձին լքուած էր իր անուշիկ կինը։ Եւ ամէն անգամուն աչքերուն մէջ կը լճանար արցունքը, կուրծքին տակ կ'ուռենար սիրտը սէրով բաբախուն և հոգին կը լեցուէր մե՛ծ յոյսերով...։

Օր մըն ալ Լօրէնսի Նեապոլի... դիչ նաւերէն մին յանկարծ ծովերուն բացը կը մօտենայ այն նաւուն՝ որուն մէջ կը գտնուէր Ֆուրէ։

Անմիջապէս հինգ նաւազներ կը բարձրանան նաւ և մանրակրկիտ քննութենէ մը անցնելէ վերջ բոլոր անձերը, նաւապետին կը հարցնէ անոնց պետը.

— Դո՛ւք ձեր նաւուն մէջ պատգամատար մը ունիք, ուղարկուած Պոնափարթէ։

— Կը սխալիք։ Իմ ամբողջ նաւազներէս զատ մէկ անձ կայ, որ կը ճամբորդէ իբր պարզ ուղեւոր։

— Ա՛յդ մարդը կ'ուզենք տեսնել։

— Իտալացի է և անունը Մանճինի... Ինձմէ խնդրեց, որպէս զի զինքը Ճենովա ցամաք հանեմ։

— Ո՞ւր է այդ անձը։

— Ահա՛ւասիկ եմ... ըսաւ Ֆուրէ քաջաբար առաջ անցնելով, որ իտալական հողին վրայ ապրած ժամանակին, շատ լաւ իւրացուցած ըլլալով Ճենովացիի շեշտը բնա՛ւ կասկած չէր ներշնչեր իր ֆրանսացի մը ըլլալուն։

Առեւլամ տկնարկով մը անգլիացի հետախուզիչը կը հարցնէր ու ...

— Ինքնութեան թուղթ ունի՞ք։

— Սի՛ Սինեօր ...։

— Ցոյց տուէք։

— Էքքօ՛ (ահաւասիկ)։

Տեղակալը կը հանէր գրպանէն անցագիր մը Լուիճի Մանճինի, դրոշմեալ, ծնած Սան Րէմօ, ... զուծով նաւաստի։ Եգիպտական կառավարութեան կողմէ տրուած և ֆրանսական զինուորական իշխանութեան կողմէ հաստատուած, շատ կանոնաւոր և օրինական։ Բոլոր պայմանները լրացուցած, տակաւին կառակ այս թուղթին, ... կասկածը չէր փարատած անգլիացի ... սպային, որուն հաղորդուած էր թէ Ֆուրէ որ մասնաւորապէս կը ճամբորդէր Պօնափարթի յանձնարարութիւնով շատ հաղորդագրութիւն մը տանելով։